

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 17. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360341216.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Overgangen fra det 18de til det 19de Aarhundrede skete i Frankrig under gentagne sociale og politiske Sprængninger af forhen uset Omfang og Kraft. Den nye Sæd, som Revolutionens store Tanker og store Begivenheder havde udsaaet, fik imidlertid ikke straks nogen Vækst i Literaturen. Den kunde ikke skyde op. Thi med kort Mellemrum gik to Gange et for al personlig Frihed tilintetgørende Tyranni som en Tromle over Frankrig: først Konventets saa Kejserdømmets Diktatur. Den første Terrorisme skræmmede, guillotinerede, landsforviste Enhver, hvis politiske Farve ikke paa det Nøjeste stemmede overens med den herskende Folkeaaands netop da regerende Afskygning - Aristokratiet, Kongehuset, Gejstligheden, Girondinerne knustes under Tromlen - og man tyede til de stille Villaer i Schweiz eller til de ensomme Stepper i Nordamerika for at undgaa den Skæbne, som havde ramt Ens Nærmeste og truede En selv. Den anden Terrorisme plagede, fængslede, skød, landsforviste, knuste Alt, hvad der ikke anderledes lod sig bringe til Tavshed (en Tavshed, som kun Leveraab for Kejseren turde afbryde) og Legitimister og Republikanere, Konstitutionelle og Liberale, Filosofer og Digtere knustes under den Alt jævnnende Tromle, hvis de ikke foretrak, spredte og forsprængte til alle Sider, at søge et Tilflugtssted udenfor Kejserdømmet, hvad ikke var let, thi det fulgte dem i Hælene, saa hurtigt udvidede det sig, det slugte Italien og Tyskland i store Mundfulde; intetsteds var man tryk for ikke at blive overrasket af dets Hære; det indhentede de Flygtende selv i Moskvá.